

Csaba László: nem kell temetni az európai gazdasági modellt

Válság van a világban, viszont ez nem azt jelenti, hogy összeomlik a gazdaság, hanem inkább azt, hogy a korábbi folyamatok nem mehetnek tovább, ahogy eddig, középtávon meg kell változnia a világnak. A válságot több aspektusból is nézhetjük, napjainkban a leginkább a pénzügyi oldal van kidomborítva, miközben azért érdemes arra is figyelmet szentelni, hogy közép és hosszabb távon mi lesz a világgal - kezdte előadását Csaba László professzor a Bank Gutmann Fórumán. Az biztos, hogy nincs egy olyan gazdasági modell, amely a legjobb megoldást jelentené, az európai modell igaz viharvert, azonban finomhangolással a problémák megoldhatók.

A szakember alapvetően a középtávra koncentrált az előadásában, arra kérdésre kereste a választ, hogy honnan jöttünk, hol vagyunk és hová tartunk? A szociális piacgazdaság állt az előadás fókuszában, amelynek alapvetően Európa gazdasági modelljét meghatározza, viszont nem lehet általánosítani, hiszen közel 8 fajta megoldás ment át a gyakorlatba. Mint bemutatta, Európában keveredik a szociális piacgazdasági és a jóléti gazdasági modell, a legnagyobb különbség a két modell között az, hogy míg előbbi az egyén külön entitást képvisel, és mindenki magára van utalva, miközben a jóléti állam esetében az állampolgárok elvárják, hogy gondoskodjanak róluk.

A két különböző modell a gazdaság több területén is éles ellentétben áll egymással, a két különböző gondolkodásmódot azért is érdemes átgondolni, hiszen az eltérő társadalmi beállítottság, attitűd a gazdaság nyelvére lefordítva nagyon különböző megoldásokat ad a mostani válságra. Központi szerepe van a mai világban, főleg a válság nyomán, hogy a közpénzügyeket fenntartható útra tereljük. A szociális piacgazdaság esetében egy ilyen fenntartható út a társadalmi gondolkodásmód meghatározó tényezője (a pénz igenis számít), azok a politikusok, akik eljutnak a kormányzásig, mind-mind vallják ezt a tézist.

Az biztos, hogy a válságban nem a kereslettel van baj, hiszen a likviditást a jegybankok fenntartják, sőt növelik, viszont a bankok nem hitelezik ezt az összeget, hanem inkább visszateszik a jegybankokhoz, hiszen nem bíznak a vállalatokban és a lakosságban, hogy ki tudják majd termelni a hitelt. Most egy bizalmi- és adósságválságban vagyunk, amely a gazdasági modellekre is hatással van.

A nagy kérdés, hogy mi lehet az alternatíva, hiszen ott van amerikai modell és az ázsiai modell is, amely úgy tűnik, viszonylag jól működik, az európai modell pedig felülvizsgálatra

szorul. Csaba László szerint az ázsiai és kelet-európai modellek sem nevezhetők fenntarthatónak, a kommunista és akár diktatórikusnak is nevezhető politika a számok szintén lehet hogy működik, viszont a társadalom szintjén már sokkal nagyobb problémák vannak. A Japán modell sem működik, hiszen két évtizedes stagnálásban van gazdaság, miközben az amerikai kedvező növekedés is csak látszólagos, a magas államadósság nagyon komoly problémákat okoz, a fenntarthatóság tehát itt sem érvényesül.

Az európai szociális piacgazdaságnak vannak egyértelmű előnyei a professzor szerint, viszont ehhez szorosan hozzá tartozik, hogy a közpénzügyi kérdéseket megoldják az országok. Fontos látni, hogy az európai termelékenység nem marad el az amerikaitól, ami azt is jelenti, hogy magas termelékenységhez, magas béreket lehet adni, a szociális háló pedig meglehetősen erős. Az európai cégek esetében az előnyök, hogy igaz nincsenek nagy profitok például az amerikai cégekkel összehasonlítva, viszont az eredményességben nincsenek akkora hullámzások.

Csaba László összegzése szerint az európai gazdasági modellnek igaz vannak alternatívái, azonban nincs a világban egy olyan modell, amit egy az egyben át lehetne venni, és akkor jobb lenne Európának. Természetesen vannak az európai modellnek is problémái, azonban ezeken lehet változtatni, a közpénzügyek területén kell megoldást találni, és akkor kezelhetők a problémák.